

rozatnak éppen itt érhető tetten az egyetlen lényeges hiányossága: az olvasmányok érdekesek, de sajnos kevés van belőlük. A magyar diákok több és nehezebb olvasnivaló anyaggal is könnyen és szívesen megbirkóznának.

A *Changes* sorozat egyik legérdekesebb újdonsága a minden fejezetben szereplő *Snapshot*, azaz jellegzetes pillanatsfelvétel napjaink nemzetközi világának, legelsősorban azonban Nagy-Britannia és az Egyesült Államok életének izgalmas vonatkozásairól. A pillanatsfelvételek grafikonok, adatok, szemléletes illusztrációk és néhány szavas kísérőszöveg formájában a családról, munkáról, szokásokról, tanulmányokról és sok más érdekes területről adnak hiteles képet, ezáltal szélesítve a tinédzserék általános műveltségét, tájékozottságát. A diákok feladata általában az adatok szavakba öntése, értelmezése és a hazai viszonyokkal történő összehasonlítása, ami esetenként értelmes, izgalmas vitákat eredményezhet.

A Cambridge University Press tananyagaiban már megszokott módon a *Changes* sorozat minden darabját részletes, ötletes és kiemelkedően jól használható tanári kézikönyv, gondosan szerkesztett munkafüzet, valamint jó minőségű kazetták teszik teljessé.

Mindezek alapján a *Changes* jó szívvel ajánlható kisebb vagy nagyobb középiskolai osztályok és fiatal felnőttek csoportos oktatására.

Tímár Eszter

Häublein-Müller-Rusch-
Scherling-Wertenschlag

Memo

Langenscheidt Verlag, München, 1995

Az alább bemutatandó tan- és egyben gyakorlókönyvből, kazettából valamint szó-tárból álló tankönyvcsoomag a nyelvkönyvek napjainkra jellemző bőséges kínálata mellett is különös figyelmet érdemel, mivel a modern (kommunikáció-központú) nyelvoktatás gyakorlatában mindaddig a

szókincs és a komplex készségfejlesztés terén a leglassúbb az előrehaladás.

A tizennyolc rövid, átláthatóan tagolt, egymástól tartalmilag független egységből álló könyv lehetővé teszi, hogy az egyénileg tanulók a kedvüknek és érdeklődésüknek leginkább megfelelő témával foglalkozzanak először, a csoportos tanulásban pedig a tanár koncepciójának megfelelően segítheti a különböző középfokú vizsgákra való differenciált felkészülést. Az egyes egységek elején a tanár és a tanuló egyaránt tájékozódhatnak a résztémákról (pl. a 15. fejezet címe „Állam és társadalom”, résztémái pedig: nemzet és nacionalizmus, háború és béke, bevándorlók/vendégmunkások, politika és pártok, jog és törvénykezés). Mivel a *Memo*-val egyénileg is lehet tanulni, a feladatok megfogalmazása pedig minden esetben érthető, nem is készült hozzá tanári kézikönyv. Az egyes fejezetekben található (mindhárom német nyelvű országból származó) szövegek autentikusak, aktuálisak és változatosak: feliratok, használati utasítások, hirdetések, újságcikkek, versek és prózarészletek.

A könyvekben az irodalom szerves része az egységeknek, nem pedig afféle díszítőelem, mint az olyan tananyagokban, amelyek az irodalmi szövegrészleteket egyszerűen a leckék végére biggyesztve a tanárra bízzák a feldolgozás mikéntjét. A *Memo*-ban helyet kapott a klasszikusok közül többek közt Heinrich Heine, Franz Kafka, Max Frisch, Karl Valentin, a még kevésbé ismertek közül Antonio Fian, Helmut Seethaler, Dragica Rajcic. Szövegeik a könyvben található képzőművészeti alkotásokkal együtt (fotók, művészi rajzok, festmények, pl. George Grosz, Gustav Klimt, Arnold Böcklin) intellektuális kihívást jelenthetnek a nyelvet tanulók számára. Rokonszenves vonás, hogy a szerzők Európán nem kizárólag Nyugat-Európát értik, hanem valóban egész Európát, ahol minden országnak megvan a maga helye (nemzeti és nyelvi sajátosságaival együtt), és ahol a különböző nyelvi és kulturális közösségek tagjainak van miről beszélget-

niük, hiszen az emberi alapproblémák, mint a születés, szerelem, pénz, barátság, mindenütt léteznek, csak másképp fejeződnek ki. Az interkulturális országismertet elmélete működik itt a gyakorlatban: a könyv nyitott, nem kíván minden kérdésre választ adni, hanem az egyes problémák többoldalú megközelítését teszi lehetővé, mint pl. a 7., „Város, vidék, tájak” című fejezetben egy turistaparadicsom környezeti problémáinak taglalásakor.

A szerzők munkájuk során a legújabb tanuláspszichológiai kutatásokat is figyelembe vették és átültették a gyakorlatba. Már a bevezetőben felhívják a tanárok és a tanulók figyelmét a céltudatos tanulásra, a célok megállapításának, a tanulási idő megtervezésének fontosságára. Az egyes fejezetekben tanulási ötleteket (Lerntips) adnak az önálló tanuláshoz, mint pl. a 4. fejezetben „Étkezés, bevásárlás, öltözködés”, mikor is a bevásárló céduláját időnként németül írja; praktikus információkat nyújtanak, mint pl. a 14. fejezetben („Kommunikáció és médiák”) arról, hogy a helyi telefonbeszélgetések díja – a távhívásokkal ellentétben – független a naptól és a napszaktól; továbbá rendszerezik a tanultakat, mint pl. 3 fejezetben („Társadalom és szociális kapcsolatok”), miszerint a *-heit, -keit, -ung* és *-ion* végű főnevek mindig nőneműek.

Fontos szempont a könyvben, hogy a nyelvtanulók a számukra legmegfelelőbbben strukturálják, jegyezzék le a megtanulandó szókinccset, amihez sokszínű feladatok nyújtanak segítséget, pl. szóképek, szóhálók, szófák, emlékeztetőkarttyák. Igazi újdonságnak számíthatnak az egységekben megtalálható ún. Regio-boxok, melyek a három német nyelvű ország szóhasználatában mutatkozó eltérésekre hívják fel a figyelmet, mint pl. a 13. fejezetben („Utazás és közlekedés”):

Ausztria	Svájc	Németország
<i>der Gehsteig</i>	<i>das Trottoir</i>	<i>der Gehsteig</i>
		<i>Bürgersteig</i>

Minden fejezet végén van néhány olyan feladat, melyek segítségével a tanuló ellenőrizheti, mennyire sajátította el az adott anyagot; az utolsó közülük mindig egy ún. lazító feladat, a szuggesztópéd oktatás mintájára, mint pl. az 1. fejezetben („Személyek és személyes dolgok”): „Tegyen fel megnyugtató zenét. Feküdjön le, és mondja el hangosan azokat a szavakat, amelyek az emberi testhez tartoznak. Gondolatban induljon a fejtől és érjen el a lábáig vagy fordítva.”

A *Memó*hoz tartozó kazetta szövegei – kivéve a tanulás határfokának egyéni mérését szolgáló feladatokat – a feladatok megoldásával együtt a könyv végén található. A kazettán kívül a könyv tartozéka még egy füzet is az elsajátítandó szókinccsel, amely annyiban különbözik a szokásos szótárfüzettől, hogy a kb. 3000 szót nem ábécérendben, hanem a könyv egységeinek és részmáinak megfelelően ún. *chunk*okban (tematikusan összetartozó 5–10-es szócsoportokban) közli, szövegbeli előfordulásuk sorrendjében. (Könynyebben memorizálunk ugyanis tartalmilag összefüggő és 5–10-esével csoportosított szavakat – az optimális szám a tanuláspszichológusok szerint a 7.) Az egyes *chunk*okhoz (melyek mellett elegendő hely van az anyanyelvi megfelelések számára) jobb oldali hasábként egy-egy rövid szöveg társul, amelybe a tanulónak be kell illesztenie a megtanult szavakat.

A *Memo* nagyon jól használható érettségire ill. nyelvvizsgára készülő középiskolai csoportokban, nyelviskolákban, valamint a felsőoktatásban idegen nyelvet tanulók számára kiegészítő anyagként. A német nyelvet oktató kollégáknak pedig azért ajánlom figyelmébe, mert szerencsés (modellértékű) példa arra, hogyan lehet eleget tenni a modern nyelvoktatással szemben támasztott (elméleti) követelményeknek nyomtatott és auditív tananyag formájában.

Majorosi Anna